

Ekonomiese Oorsig vir Besluitneming in die Sakewêreld

MEI | JUNIE 2021

SAKELIGA

SELFSTANDIGE SAKEGEMEENSAP

Bestuursopsomming

- Ná verskerpte inperkingsmaatreëls in Januarie 2021, wat in talle bedrywe opnuut groot inkomstedruk meegebring het, is die inperkingsmaatreëls intussen opgehef en die **land se ekonomiese herstel duur voort**.
- Dié herstel geskied egter teen die **agtergrond van strukturele gebreke in die ekonomie**, waar swak beleid en agteruitgang in die staat se diensleweringvermoë 'n groot bedreiging vir sakebedrywighede inhou.
- Korttermyn toestande bring desondanks **indrukwekkende randsterkte en 'n skerp verbetering in die mynbousektor se omset teweeg**. Kleinhandelstoestande lyk taamlik lewendig.
- **Wêreldtoestande toon ook 'n sterk sikliese opswaai** en die sterk Chinese invoervraag is goeie nuus vir Suid-Afrika, maar gaan met **toenemende inflasierisiko's** gepaard. SA sakeondernemings moet ook bedag wees op die herinstelling van beurtkrag en Covid-19-inperkingsmaatreëls.

Oorwegings vir korporatiewe strategie

SA inperking:

Vrese oor 'n "derde golf" van Covid-infeksies word toenemend in die gewilde media uitgespreek sedert die onlangse skerp styging in Covid-verwante sterftes in Indië, en luidens berigte 'n geleidelike toename in SA gevalle. Ongelukkig moet SA sakeondernemings gereed bly vir verskerpte inperkingsmaatreëls. In dié stadium is die amptelike Covid-sterftesyfer nog laag, maar met winterstoestande in aantog sal sterftes weens respiratoriese oorsake na verwagting toeneem. Dié seisoenale toename in sterftes sal moontlik as 'n voorwendsel vir verdere inperkingsmaatreëls gebruik word.

Rand:

Die rand het tot dusver vanjaar indrukwekkend verstewig. Ons beskou die geldeenheid as taamlik tot effens oorgewaardeer teenoor die dollar. Wêreldtoestande is grootliks ondersteunend vir die rand, ondanks 'n gebrekkige binnelandse beleidsomgewing.

Rentekoerse:

Verwag voorlopig dat rentekoerse laag en taamlik bestendig sal bly, maar kommer neem toe dat inflasiedruk die SARB sal verplig om koerse later in 2021 te verhoog.

Inflasie:

Buitelandse inflasierisiko's is aan die toeneem, maar word effens deur die sterk rand getemper. Randswakheid sou plaaslike sakeondernemings en verbruikers aan beduidende prysverhogings blootstel.

Konfiskering:

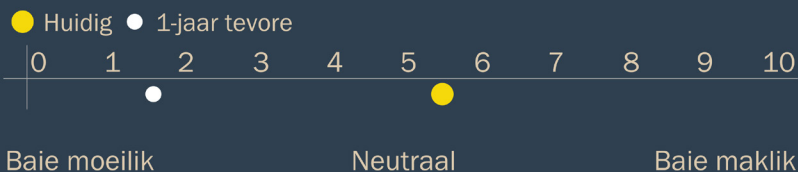
Onteining bly vir die burgerlike samelewing voorop in die gedagtes. Sakeliga sal lede hieroor ingelig hou.

Geleenthede:

SA sakeondernemings moet voortgaan om die voordele te benut wat die sterk rand vir kleinhandelsmarkte inhou. Ook mynbouverwante bedrywe is oorgehaal om in die tweede helfte van die jaar hul goeie vertoning voort te sit. Uitvoerders sal waarskynlik voordeel trek uit 'n sterk internasionale aanvraag, wat die nadele kan neutraliseer wat die sterk rand vir inkomste het. Lae rentekoerse sorg vir 'n sterk oplewing in sekere residensiële eiendomsegmente wees as wat verwag is gegewe lae rentekoerse, 'n herstel in indiensneming en die hoër besparings van huishoudings in sekere inkomstegroeperings.

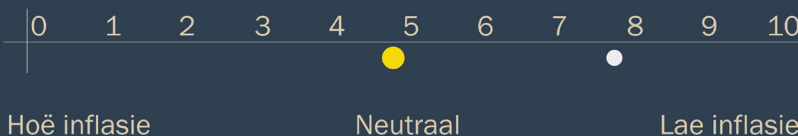
Ekonomie- en sakepaneelbord vir Suid-Afrika Mei/Junie 2021

Hoe maklik/moeilik is SA se handelstoestande?

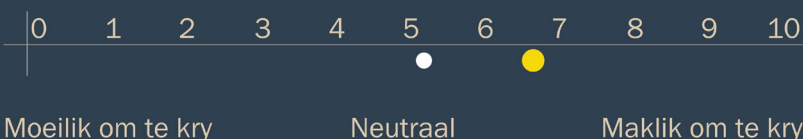
Soos verwag, duur die verbetering in saketoestande in die eerste helfte van 2021 voort. Verlede jaar dié tyd was toestande haglik, want die land was in 'n volledige staat van inperking vasgevang. Vir die jaar tot datum presteer die aandelemark besonder goed. In die tweede helfte van 2021 kan inflasierisiko's die herstel kortwiek..

Is prysinflasie hoog of laag?

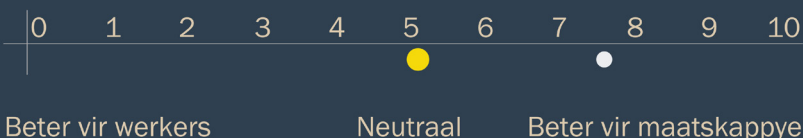
Inflasierisiko's neem toe namate die jaar ontvou. Kommoditeitspryse styg vinnig, voorsieningstekorte heers en mense en maatskappye het baie meer nuut geskepte geld in die hand. Toestande bly grootliks bevorderlik vir die banke en maak dit relatief maklik om geld uit te leen, hoewel voortslepende bankrisiko's die banke versigtig sal hou.

Hoe maklik/moeilik is dit vir verbruikers en onderneming om krediet te kry?

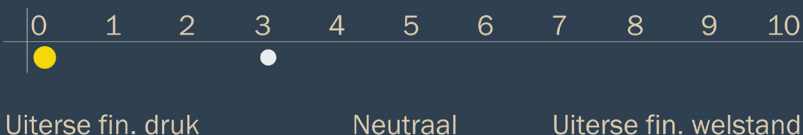
Indiensnemingsyfers is geleidelik besig om te herstel ná die grootskaalse afleggings van 2020, wat effens groter bedingingsmag na die arbeidsektor verskuif.

Bedingingsmag in arbeidsektor

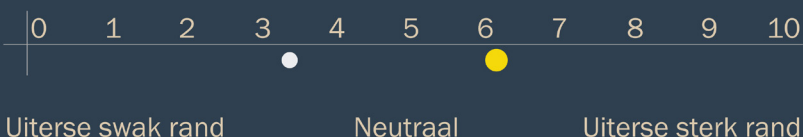
Fiskale druk bly groot. Belastinginkomste het in die laaste deel van 2020 herstel en vroeg in 2021 gestabiliseer. Ekonomiese herstel sal die belastinginkomste waarskynlik verder ondersteun.

Onder hoeveel finansiële druk verkeer die regering?

Fiskale stres bly groot. Belastinginkomste herstel klaarblyklik noudat ekonomiese bedrywighede hervat, wat die fiskale druk waarskynlik in 'n mate sal begin verlig in 2021.

Is die rand sterk of swak?

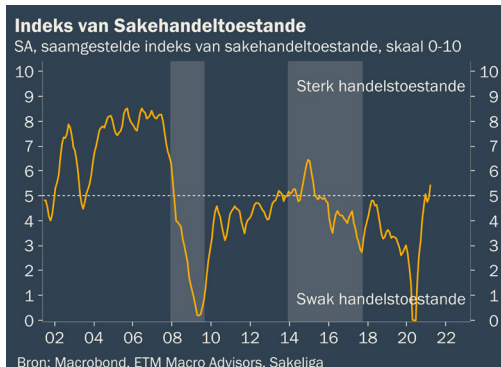

Die rand se sterk vertoning is indrukwekkend terwyl kommoditeitspryse wêreldwyd herstel. Op 'n breë grondslag versterk die rand, maar het in die verlede gewys hy kan in sulke herstelsiklusse selfs sterker raak

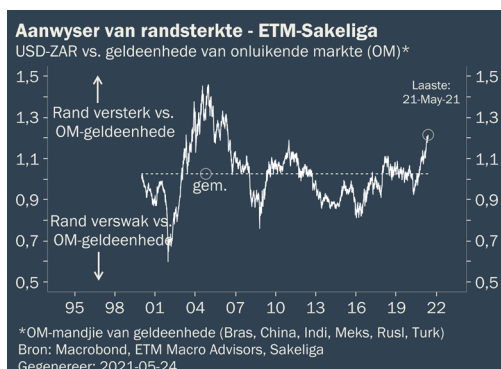
Suid-Afrikaanse ekonomie saamgevat

HOOFSAAK

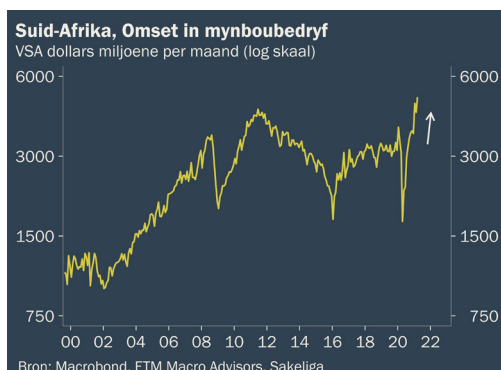
Daar is 'n robuuste herstel in ekonomiese bedrywighede danksy sterk kommoditeitspryse, lae rentekoerse en 'n opbou van spaargeld in sommige huishoudings. Dit ondersteun die rand, mynbou, landbou en kleinhandel.

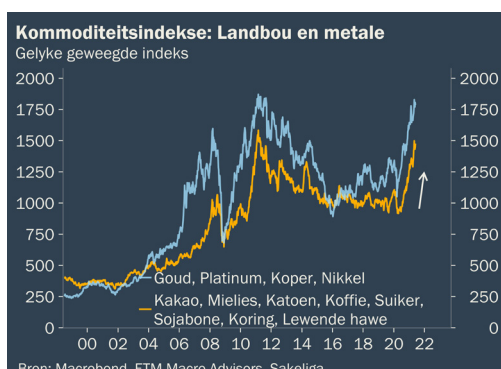
Suid-Afrika se **Indeks van Sakehandelstoestande** het die afgelope jaar aansienlik herstel sedert die dieptes van die harde inperking in K2 2020. Sakeondernemings se omset het herstel, wat beteken die Suid-Afrikaanse Inkomstediens kon meer BTW insamel. Verbruikersbesteding en huishoudings se kredietgesondheid is aan die herstel terwyl bedryfsopbrengste en rentekoerse laag bly. **Die opswaai in die mynbousektor (kyk hieronder) speel 'n belangrike rol om stroomafinkomstes in verskeie sektore te verbeter. Die verbetering in JSE-opbrengste en die sterker wordende rand is belangrike kenmerke van die herstel.**

Nadat die **rand** in April 2020 een van die geldeenhede was wat die swakste ter wêreld geïmprester het, het dit 'n groot terugkeer gemaak – nie net teenoor die dollar en ander belangrike geldeenhede nie, maar ook ander onluikende markte. Die rand is nou die sterkste wat dit sedert 2006 teenoor onluikendemarkgeldeenhede was, wat ook op matige oorwaardasie op medium termyn kan dui. **Dit weerspieël die land se afhanklikheid van kommoditeitspryse, die relatief ligte Covid-inperkingsmaatreëls sedert die kwaai grendelstaat, en 'n relatief gedissiplineerde sentrale bank wat 'n strenger monetêre beleid handhaaf as die meeste van sy buitelandse eweknieë.**

Die skerp styging in kommoditeitspryse wêreldwyd het die **mynboubedryf se omset** in 2021 vinnig laat styg nadat die bedryf in die tweede helfte van 2020 van die grendelstaat se laagtepunte herstel het. In dollar gedenomineer is die mynboubedryf se omset nou die hoogste op rekord (sedert 1980), en sowat 60% hoër as pre-Covid-vlakke. Dit dra tot sterk uitvoersyfers en buitelandse-valutaverdienste by, wat die grootste handelsoorskot sedert die 1980's en die sterk rand, wat talle onkant gevang het, ondersteun. **Die sterk mynbouinkomste dra ook tot belastingontvangste by, wat die staat se ontvouende begrotingskrisis effens temper.**

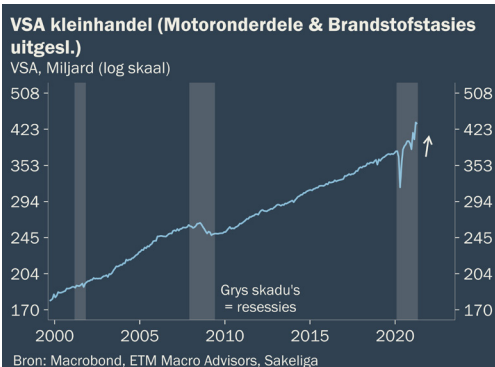

Die rede vir die skerp styging in mynbouomset en die aansienlike bydrae tot randsterkte is dat kommoditeitspryse wêreldwyd styg. Vir Suid-Afrika bring hoër **pryse vir metale en landboukommoditeite** sterker mynboubedrywighede maar ook boerderyomset mee. Dit kom terwyl die droogte in verskeie dele van die land in 2020 en 2021 gebreek is. **Oesproduksie en internasionale pryse is hoog, wat vir goed bestuurde boerderybedrywighede stewige meevallers bring. Die verbeterde mynbou- en boerderyomset skep voordele vir stroomafwaartse en gekoppelde sektore.**

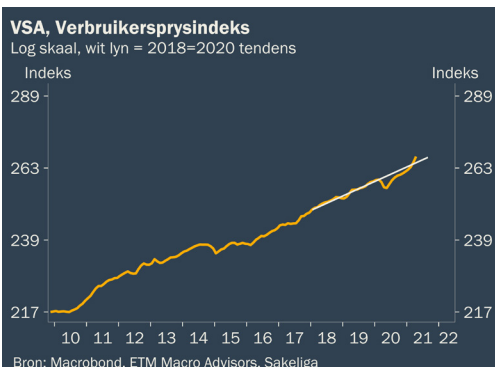
Wêreld ekonomie saamgevat

HOOFSAAK

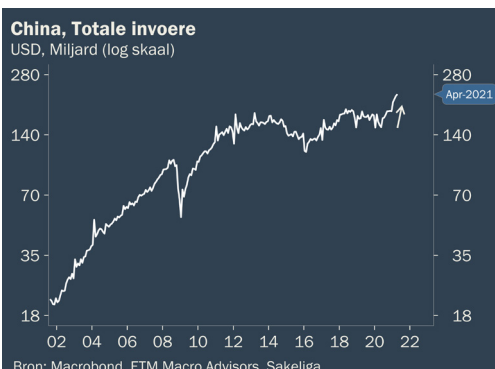
Die sterk internasionale sakesiklus ná uiters streng Covid-inperkings bring toenemende inflasierisiko's mee, soos in verbruikerspryse en logistieke koste te sien is. Die sterk Chinese invoervraag steun SA uitvoere.

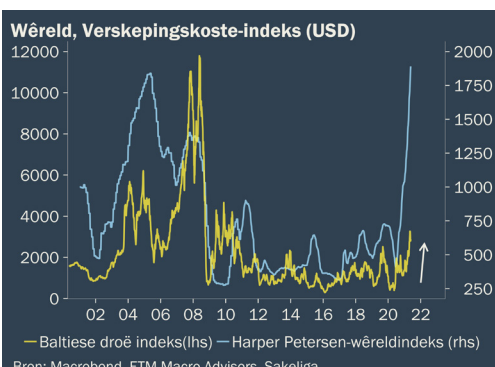
Amerikaanse kleinhandelsyfers het in 2021 opgeskiet namate die inperkingsmaatreëls in verskeie state verslap en huishoudings die voordele van hoë fiskale inkomste-oordragte, lae rentekoerse en teruggehoue inkomste uit die onsekerheid van 2020 benut. Kleinhandelinkomste het tot bokant die langtermyn-tendenslyn opgeskiet en was in April sowat 15% hoër as die pre-Covid-vlakke. **Hoewel baie dié skerp styging toeskryf aan inhaal-aankope ná 'n bedrukte 2020, getuig die sterk syfers nietemin van geld wat gedruk word en ook van handelaars se toenemende vermoë om verhoogde insetkoste aan klante deur te gee, wat die gevaar van 'n meer algemene inflasieprobleem meebring.**

Verbruikersprysinflasie in Amerika het in April taamlik vinnig versnel om pryse tot bokant hul tendenslyn van 2018-2020 (pre-Covid) te neem. Pryse is tot 3% bokant die pre-Covid-vlakke opgedruk, wat sowat 2,6% teen 'n geannualiseerde koers is. Dit vergelyk met 'n geannualiseerde gemiddelde pre-Covid-inflasiekoers van 1,8% vir 2010-2020. Redes vir die hoër inflasie is die vinnige pas waarin die Federale Reserweraad geld druk, skerp stygings in kommoditeitspryse, en die feit dat huishoudings gewilliger is om geld uit te gee. **Indien dit nie kortstondig van aard is nie, kan dié skerp stygende inflasiesyfer die post-Covid-herstel belemmer.**

Chinese invoere het in 2021 skerp toegeneem en is in dollarterme nou 55% hoër as pre-Covid-vlakke. Dit onderstreep die robuuste Chinese vraag na goedere, dienste en kommoditeite, wat 'n wêreldwye herstel in aanvraag aanvuur. China se invoervlakke is deur die sterk wisselkoers van die Chinese geldeenheid bevoordeel, wat ondanks dollarswakheid ferm gebly het. Die meeste Chinese ekonomiese aanwysers is sedert die middel van 2020 redelik sterk. **Suid-Afrika word gewoonlik deur uitvoere na China bevoordeel, dus sal 'n sterk Chinese invoervraag help om die plaaslike herstel in Suid-Afrika te ondersteun.**

Suid-Afrikaanse sakeondernemings wat by invoer- en uitvoerbedrywighede betrokke is, sal deeglik bewus wees van die skerp styging in **wêreldwye verskepingstariewe** sedert die Covid-inperkingskrisis in 2020. Die Baltiese Droë Indeks (geel lyn) is skerp hoër, 'n aanduiding van die vraag na droë grondstowwe in grootmaat. Die Harper Petersen-indeks (blou lyn) het nog meer opgeskiet, 'n weerspieëling van vraghouerverskeping in meer afgewerkte goedere. Die skerp styging in die Harper Petersen-indeks dui nie slegs op stygende vraag nie, maar ook op die beperkte beskikbaarheid van vraghousers. **Vir invoerders en uitvoerders beteken dit veel hoër vervoerkoste en langer lewertye.**

Sakeliga-ETM: Telkaart vir Presidensiële Beleid

Huidige Telling: 30/100

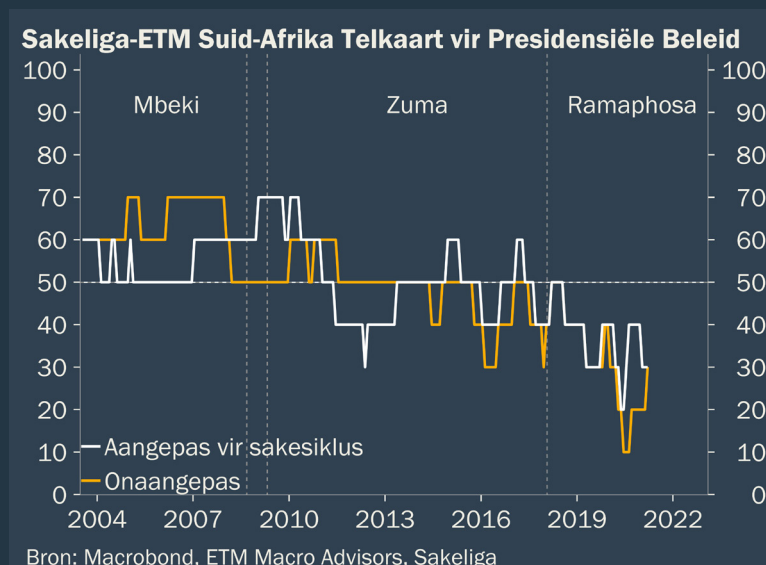
Die Suid-Afrikaanse regering stel teenstrydige beleidstandpunte ten toon, wat sakelui laat wonder of die administrasie die las van staatsbeheer en regulering op die ekonomie gaan verlig, of nie. Die beloofde hervorming vorder klaarblyklik traag, hetsy weens 'n onvermoë of 'n onwilligheid om te hervorm, of albei.

Teen hierdie verwarrende en teenstrydige beleidsagtergrond is dit veral belangrik om te bepaal hoe bestaande de facto-beleid meetbare makro-ekonomiese aanwysers beïnvloed. Só hoop ons om met 'n telkaart die administrasie se vordering met beleid na te volg wat betref die uitwerking wat dit in die werklikheid het, eerder as die uitwerking wat dit veronderstel of belowe is om te hê.

Ons telkaart bevat 10 faktore wat elk 'n punt uit 10 kry om 'n telling uit 100 te gee. Ons wys 'n onaangepaste en sakesiklusaangepaste indeks (ons gebruik die ETM-sakesiklusaanwyser). Die aangepaste indeks verminder die effek van 'n opbloeï of afswaai in 'n sakesiklus.

Die 10 Faktore:

- ETM se saamgestelde arbeidsmarkindeks (Stats SA, BEO, SACCI)
- Die rand teenoor 'n mandjie ontluikendemarkgeldeenhede se wisselkoerse (Macrobond)
- Suid-Afrikaanse effekteopbrengste vergeleke met buitelandse effekteopbrengste (Macrobond)
- Peiling oor politieke beperkinge op die sakewêreld (BEO)
- ETM-indeks van SA Fiskale Stres (Stats SA, Nasionale Tesourie)
- Vertroue rakende vaste investering in vervaardiging (BEO)
- SA teenoor ontluikende markte se prestasie van klein- en middelkapitalisasie-aandele (Macrobond)
- Energieproduksie (Stats SA)
- Die verhouding van SA netto private investering/verbruik (SARB, Stats SA)
- Die verhouding van SA netto internasionale beleggingsposisie/BBP (SARB, Stats SA)

VERSLAG SAAMGESTEL DEUR:

Russell Lamberti (Hoof - ETM Macro Advisors) & Gerhard van Onselen (Senior Ontleder - Sakeliga)